

וְעַרְיָה כְּתוּב (שם ה) בְּקָר תִּשְׁמַע קוּלִי, וְלֹא כְּתוּב ה' בְּבִקְרָתְךָ תִּשְׁמַע קוּלִי. אֲלֵא לְגַבֵּי הַבְּקָר שֶׁל אֲבָרְהָם הוּא אָמַר. בְּקָר אֲעֶרְךָ לָךְ וְאַצְפֶּה. שְׁנֵי בְּקָר לְמָה? אֲלֵא אֶחָד בְּקָר שֶׁל אֲבָרְהָם, וְאֶחָד בְּקָר שֶׁל יוֹסֵף, שְׁפָתוֹב (בראשית מד) הַבְּקָר אִוֵּר, וּמִתְרַגְּמִים: בְּקָר מֵאִיר, מֵאִיר וְדָאִי. אֲעֶרְךָ לָךְ וְאַצְפֶּה, מָה זֶה אֲעֶרְךָ לָךְ? אֲלֵא אֶסְדֵּר לָךְ גֵּר שֶׁלְּךָ לְהַדְלִיק, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים קלב) עֲרַכְתִּי גֵר לְמִשְׁיַחִי. וְלְגַבֵּי הַבְּקָר שֶׁל יוֹסֵף הוּא אָמַר, שְׁאוֹתוֹ סְדוּר שֶׁל גֵּר שְׁלוֹ הוּא.

וְאַצְפֶּה, מָה זֶה וְאַצְפֶּה? הֲרֵי כֵל בְּנֵי הָעוֹלָם מְצַפִּים וּמְחַפְּיִים לְטוֹב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַפְלוּ בְּהִמּוֹת הַשְּׂדֵה, וּמָה שֶׁבַח שֶׁל דָּוִד יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם? אֲלֵא דָּבָר זֶה שֶׁאֲלַתִּי, וְכַךְ אָמְרוּ לִי, וְהוּא דָּבָר אֲמַת שֶׁבָא מִרְחוֹק. אִוֵּר רֵאשׁוֹן שֶׁבָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה מֵאִיר עַד שֶׁלֹּא יָכְלוּ הָעוֹלָמוֹת לְסַבֵּל אוֹתוֹ. מָה עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? עָשָׂה אִוֵּר לְאוּרוֹ לְהַתְּלַבֵּשׁ זֶה בְּנֵה. וְכֵן כָּל שְׂאֵר הָאוֹרוֹת, עַד שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת הִתְקַיְּמוּ בְּקִיּוּמָם וְיָכְלוּ לְסַבֵּל.

וּמִשּׁוּם כֵּן הִתְפַּשְׁטוּ דְרָגוֹת וְהִתְלַבְּשׁוּ אֹרוֹת, וְהֵם נִקְרְאוּ כְּנָפִים עֲלִיוֹנִים, עַד שֶׁמְגִיעִים לְבִקְרָתָהּ שֶׁל יוֹסֵף, וְהוּא לֹקַח כָּל הָאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים. וּמִתּוֹךְ שֶׁכָּל הָאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים בּוֹ תְּלוּיִים, זִיוו עוֹלָה מִסּוֹף הָעוֹלָם עַד סוֹף הָעוֹלָם שְׁלֹמַעְלָה, עַד שֶׁהָעוֹלָמוֹת שְׁלֹמַטָה לֹא יְכוּלִים לְסַבֵּל. בָּא דָּוִד וְהִתְקַיֵּן גֵּר זֶה, כְּסוּפֵי לְבִקְרָתָהּ שֶׁל יוֹסֵף לְהִתְכַּפֵּסוֹת בּוֹ וּלְהַעֲמִיד עוֹלָמוֹת שְׁלֹמַטָה בְּסְדוּר הַגֵּר הַזֶּה, וְעַל זֶה כְּתוּב בְּקָר אֲעֶרְךָ לָךְ וְאַצְפֶּה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות לו) וַיִּצְפְּהוּ זָהָב

וְעַרְיָה כְּתוּב, יִי בְּקָר תִּשְׁמַע קוּלִי. וְלֹא כְּתוּב יִי בְּבִקְרָתְךָ תִּשְׁמַע קוּלִי. אֲלֵא לְגַבֵּי בְּקָר דְּאֲבָרְהָם קָאמַר. (תהלים ה) בְּקָר אֲעֶרְךָ לָךְ וְאַצְפֶּה. תְּרֵי בְּקָר אֲמַאי. אֲלֵא חַד בְּקָר דְּאֲבָרְהָם. וְחַד בְּקָר דִּיוֹסֵף. דְּכְתוּב, (בראשית מד) הַבְּקָר אִוֵּר, וּמִתְרַגְּמִין צְפֵרָא (דף ר"ד ע"ב) נְהִיר, נְהִיר וְדָאִי. אֲעֶרְךָ לָךְ וְאַצְפֶּה, אֲעֶרְךָ לָךְ מָהוּ. אֲלֵא אֶסְדֵּר לָךְ בּוֹצִינָא דִּילָךְ לְאַדְלָקָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קלב) עֲרַכְתִּי גֵר לְמִשְׁיַחִי. וְלְגַבֵּי בְּקָר דִּיוֹסֵף קָאמַר, דִּהִיּוּא סְדוּרָא דְּבוֹצִינָא דִּילֵיהּ הוּא. וְאַצְפֶּה, מָהוּ וְאַצְפֶּה. הָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא מְצַפְּאֵן וּמְחַפְּאֵן לְטִיבּוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַפִּילוּ בְּעִירֵי דְּחֻקְלָא, וּמָה שֶׁבְּחָא דְּדוּד יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא, אֲלֵא, מְלָה דָּא שְׁאִילָנָא, וְהָכִי אָמְרוּ לִי, וְאִיהִי מְלָה קְשׁוּט דְּאַתִּי מִרְחִיק. נְהוּרָא קְדָמָא דְּבָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָוֵה נְהִיר עַד דְּלֹא הוּוּ יְכַלִּין עֲלָמִין לְמַסְבְּלֵיהּ. מָה עֲבַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבַד נְהוּרָא לְנְהוּרֵיהּ, לְאַתְּלַבְּשָׁא דָּא בְּדָא. וְכֵן כָּל שְׂאֵר נְהוּרִין, עַד דְּעֲלָמִין כְּלָהוּ אֶתְקַיְּמוּ בְּקִיּוּמֵיהוּ, וְיְכַלִּין לְמַסְבֵּל.

וּבְגִין כֵּן אֶתְפַּשְׁטוּ דְרָגִין, וְאַתְּלַבְּשׁוּ נְהוּרִין, וְאִינוּן אֶקְרוּן כְּנָפִים עֲלָאִין, עַד דְּמָטוּ לְהָאִי בְּקָר דִּיוֹסֵף, וְאִיהוּ נְטִיל כָּל נְהוּרִין עֲלָאִין, וּמַגּוֹ דְּכָל נְהוּרִין עֲלָאִין בֵּיהּ תְּלִיין, זִיוִיה סְלִיק מִסִּיפֵי עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא דְּלְעִילָא, עַד דְּעֲלָמִין דִּלְתַתָּא לֹא יְכַלִּין לְמַסְבֵּל. אֶתָּא דוּד וְאַתְקֵן הָאִי בּוֹצִינָא, חוּפְּאָה לְהָאִי בְּקָר דִּיוֹסֵף, לְאַתְחַפְּאָה בֵּיהּ, וְלְקַיְּמָא עֲלָמִין דִּלְתַתָּא, בְּסְדוּרָא דְּבוֹצִינָא דָּא וְעַל דָּא כְּתוּב, בְּקָר אֲעֶרְךָ לָךְ וְאַצְפֶּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לו) וַיִּצְפְּהוּ זָהָב טְהוֹר. (ג"א וּבְגִין דִּהִיּוּא בּוֹצִינָא דוּד בֵּיהּ תְּלִיין וְכו') בְּגִין דִּהִיּוּא בּוֹצִינָא דְּדוּד אִיהִי,

ובָּהּ תִּלְיָיָא, אָמַר דְּאִיהוּ לִיהוּי חוּפְאָה לְהָאֵי בְּקָר. אָתָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר אֶלְמָלָא לֹא נִפְקָנָא בְּאַרְחָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מַלְּהָ דָּא דִּי.

עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, הָא יוֹנָה חַד מְטָא לְגַבִּי רַבִּי אֶלְעָזָר. שְׂרִיאַת, וְקָא מְצַפְצָפָא קַמִּיהָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹנָה כְּשֶׁרָה מְהִימָנָא הָוִית תְּדִיר בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ, זִילִי וְאִימָא לִיהָ, הָא חֲבַרְיָיָא אָתָּאן לְגַבְהּ, וְאָנָּא עֲמָהוּן. וְנִסָּא יִתְרַחֵשׁ לִיהָ לְתַלְתָּא יוּמִין, וְלֹא יִנְפוּל עֲלֶיהָ דְּחִילוּ, דְּהָא בְּחֻדָּה אֲנִן אֲזִלִּין לְגַבִּיהָ. אָתִיב זְמָנָא אַחְרָא וְאָמַר, לֹא חֲדִינָא סְגִיָּא, וּבְאִישׁ בְּעִינֵי סְגִי, עַל חַד רְמוּנָא מְלִינָא דְּאִתִּיהֵיב תְּחוּתִיהָ, וְיוּסִי שְׁמִיָּה. אֲזִלַּת הֵהִיא יוֹנָא מִקַּמִּיהָ, וְאִינוּן חֲבַרְיָיָא אֲזִלוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, מָאי הָאֵי, תְּוֹהֵנָּא סְגִי, מִמָּה דְּחֲמִינָא. אָמַר לִיהָ, יוֹנָה דָּא אָתָּא לְגַבִּי בְּשְׁלִיחוּתִיהָ דְּרַבִּי יוּסִי חָמִי, דְּאִיהוּ בְּבִי מְרַעִיָּה, וְיִדְעָנָא מְהֵאִי יוֹנָה דְּאִשְׁתַּזִּיב, וְחִלוּפָא אִתִּיִּיהֵיב עֲלֶיהָ וְאִתְּסִי.

עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, הָא עוֹרְבָא חַד קָאִים לְקַמִּיָּהוּ, קָרִי בְּחִילָא, וּמְצַפְצָפָא צְפֻצְפָא סְגִי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְהֵכִי אִתְּ קַיִמָּא, וְלְהֵכִי אֲנַתְּ מִתְקַן, זִיל לְאַרְחָךְ, דְּהָא יִדְעָנָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲבַרְיָיָא גִיזִיל וְנִגְמוּל חֶסֶד לְרְמוּנָא, דְּהוּה מְלִינָא מְכֻלָּא, וְרַבִּי יוּסִי דְּפָקִיעִין שְׁמִיָּה אִיהוּ, דְּהָא אִסְתַּלַּק מְעֻלְמָא דִּין, וְלִית מָאן דְּחִזִּי לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהָ, וְאִיהוּ קָרִיב לְגַבְהּ.

סְטוּ מְאַרְחָא, וְאֲזִלוּ לְתַמָּן. פִּיּוּן דְּחִמוּ לֹוּן כָּל בְּנֵי מְאַתָּא, נִפְקוּ לְגַבִּיָּהוּ. וְעָאלוּ תַמָּן בְּבִי רַבִּי יוּסִי דְּפָקִיעִין, אִינוּן חֲבַרְיָיָא אֲלִין. בְּרָא זְעִירָא הָוִה לִיהָ לְרַבִּי יוּסִי, וְלֹא שְׁבִיק לְבַר נֶשׁ דִּימְטִי לְעֶרְסָא דְּאֲבוּי, בְּתַר דְּמִית.

טְהוּר. (ומשום שאותו נר, דוד תלוי בו וכו') ומשום שאותו הנר הוא של דוד ובו תלוי, אמר שהוא יהיה כסוי לבקר הזה. בא רבי אבא ונשקו, ואמר, אלמלא לא יצאתי לדרך רק לשמע דבר זה - די לי!

עד שהיו הולכים, באה יונה אחת לרבי אלעזר, שרתה וצפצפה לפניו. אמר רבי אלעזר, יונה פשרה, תמיד היית נאמנה בשליחותך. לכי ואמרי לו, הרי החברים באים אליך, ואני עמקם, ונר יתרחש לנו לשלשה ימים, ולא יפל עליו פחד, שהרי בחדוה אנו הולכים אליו. השיב פעם אחרת ואמר, לא שמחנו מספיק, ורע בעיני הרבה על רמון אחד מלא שנתן תחתיו, ויוסי שמו. הלכה אותה היונה מלפניו, ואותם החברים הלכו.

אמר רבי אבא לרבי אלעזר, מה זה? תמתי הרבה ממה שראיתי. אמר לו, היונה הזו באה אלי בשליחות רבי יוסי חמי, שהוא בבית חליו, וידעתי מהיונה הזו שהוא נצל, וחלוף נתן עליו ונתרפא.

עד שהיו הולכים, הרי עורב אחד עמד לפניכם, קורא בכח ומצפצף צפצוף גדול. אמר רבי אלעזר, לכה אתה קים ולכה אתה מתקן. לך לדרךך, שהרי ידעתי. אמר רבי אלעזר, חברים, גלף ונגמל חסד לרמון שהיה מלא מהפל, ורבי יוסי מפקיעין הוא שמו, שהרי הסתלק מהעולם הזה ואין מי שראוי להשתדל בו, והוא קרוב אלינו.

סטו מהדרך והלכו לשם. פיין שראו אותם כל בני העיר, יצאו אליהם, ונכנסו שם לבית רבי יוסי מפקיעין אותם החברים הללו. בן קטן היה לו לרבי יוסי, ולא נתן לשום אדם שיגיע למשת